

**ДО
СТОЛИЧНИЯ ОБЩИНСКИ СЪВЕТ**

СТАНОВИЩЕ

относно приемане на Наредба за изменение и допълнение на Наредбата за обществения ред на територията на Столична община, приета с Решение № 676 по Протокол № 61 от 27.09.2018 г., изм. - Решение № 5055 от 18.07.2019 г. на АССГ по адм. д. № 12193/2018 г., V тричленен състав, потвърдено с Решение № 3815 от 12.03.2020 г. на ВАС по адм. д. № 13541/2019 г., изм. - Решение № 6819 от 13.11.2019 г. на АССГ по адм. д. № 2510/2019 г., потвърдено с Решение № 16039 от 31.12.2020 г. на ВАС по адм. д. № 4401/2020 г., изм. и доп. - Решение № 45 по Протокол № 46 от 27.01.2022 г., в сила от 1.03.2022 г.

УВАЖАЕМИ ГОСПОЖИ И ГОСПОДА ОБЩИНСКИ СЪВЕТНИЦИ,

Долуподписаните организации изразяваме следното становище относно предложените промени с Наредба за изменение и допълнение на Наредбата за обществения ред на територията на Столична община съгласно Доклад с рег. № СОА23-ВК66-1335/02.02.2023 г.

I. Относно т. 1, §1. от проекта за Решение на Столичния общински съвет, с който се приема Наредба за изменение и допълнение на Наредбата за обществения ред на територията на Столична община, приета с Решение № 676 по Протокол № 61 от 27.09.2018 г., изм. - Решение № 5055 от 18.07.2019 г. на АССГ по адм. д. № 12193/2018 г., V тричленен състав, потвърдено с Решение № 3815 от 12.03.2020 г. на ВАС по адм. д. № 13541/2019 г., изм. - Решение № 6819 от 13.11.2019 г. на АССГ по адм. д. № 2510/2019 г., потвърдено с Решение № 16039 от 31.12.2020 г. на ВАС по адм. д. № 4401/2020 г., изм. и доп. - Решение № 45 по Протокол № 46 от 27.01.2022 г., в сила от 1.03.2022 г. с посоченото в проекта съдържание:

Изразяваме несъгласието си с предложени нов текст чл. 4а. По начина, по който последният е формулиран се изключва всякаква възможност за изрисуването на малки площи от обекти частна собственост като например огради и/или гаражни врати. Смятаме за необосновано преминаването през цялата процедура за получаване на разрешение, когато се касае за малки творчески намеси в частни имоти.

Предвид изложеното предлагаме следното допълнение, което да бъде направено в чл. 4а, ал. 2, а именно:

„(2) Изобразяването на графити се извършва само на определените от кмета на Столичната община места или след съгласуване по реда на Наредбата за именуване и преименуване на общински обекти, поставяне, преместване и премахване на паметници и художествени елементи на територията на Столична община, *освен когато се отнася до обекти частна собственост, които не попадат в обхвата на Наредбата и на изброяването по ал. 1 по-горе и след съгласуване със собственика на имота.*“

II. Относно т. 1, §3. от проекта за Решение на Столичния общински съвет, с която в Наредбата за обществения ред на територията на Столична община се създава чл. 16а:

Подкрепяме нуждата от санкции, които да възпират нарушенията на реда и противоправните прояви, но поддържаеме разбирането си, че предвидените глоби и имуществени санкции трябва да съответстват от една страна на степента на обществена опасност и вредни последствия и от друга да бъдат съобразени по размер с вече съществуващите санкции за прояви с подобна степен на обществена опасност.

Сравнението с други прояви, описани в Наредбата за обществения ред на територията на Столична община, показва, че:

- паленето на огън на открито на места за обществено ползване се наказва с глоба в размер от 200 до 500 лв. и/или с имуществена санкция в размер от 500 до 1000 лв.;
- разкопаването на улици, тротоари, земни площи, градински и паркови настилки се наказва с глоба в размер от 300 до 600 лв. и/или с имуществена санкция в размер от 1000 лв. до 1500 лв.;
- събарянето и разместването на огради, табелки, пейки или други съоръжения на парковата мебел, поставени в градините, парковете, детските и спортните площадки или на други места за обществено ползване се наказва с глоба в размер от 100 до 300 лв. и/или с имуществена санкция в размер от 400 лв. до 600 лв.;
- рязането, късането и изкореняването на цветя и друга растителност на места за обществено ползване се наказва с глоба в размер от 100 до 300 лв. и/или с имуществена санкция в размер от 400 лв. до 600 лв.;
- използването на питейна вода от водоизточници или чешми за общо ползване за промишлени, производствени и/или други непитейни нужди се наказва с глоба в размер от 100 до 300 лв. и/или с имуществена санкция в размер от 400 лв. до 600 лв.;
- провеждането на масово мероприятие по чл. 8, ал. 1 или 3 без разрешение от кмета на СО, се наказва с глоба от 300 до 500 лв. и/или имуществена санкция в размер от 1000 до 1500 лв.

Поради изложеното, считаме че определеният размер на глобите и имуществените санкции в предложени нов чл. 16а от Наредбата за обществения ред на територията на

Столична община е по-висок от степента на обществена опасност на проявите, които се санкционират.

III. Относно т. 1, §5., т. 5 от проекта за Решение на Столичния общински съвет, с която се предлага създаването на нов чл. 21в в Наредбата за именуване и преименуване на общински обекти, поставяне, преместване и премахване на паметници и художествени елементи на територията на Столична община:

Изразяваме несъгласието си с предложената редакция на чл. 21в, ал. 2, т. 3 и чл. 21в, ал. 2, т. 4, доколкото първата предвижда задължително представяне на план за безопасност и здраве без да прави разграничение кога представянето на такъв е приложимо, а втората внася неоправдано тежка форма за получаване на съгласие от собствениците на сгради за изпълнение на визуални проекти върху тези сгради.

1. По-конкретно съображенията ни против предложената редакция на чл. 21в, ал. 2, т. 3, която предвижда задължително представяне на план за безопасност и здраве за съгласуване към визуалния проект за изобразяване на графити са следните:

1.1. Визуални проекти се изобразяват в множество и различни пространства от градската среда. Една немалка част от тях се разполагат не във височина, а в хоризонтала в пространството и/или на настилки, покриващи земната повърхност. В такива случаи план за безопасност и здраве въобще не следва да се изисква.

1.2. Визуалните проекти биват различни и по мащаб, като значителна част от тях се изразяват в артистични намеси върху малки по размер елементи от градската среда като разпределителни кутии, ел. табла, пейки, трафопостове, кофи за боклук и други. В такива случаи план за безопасност и здраве въобще не следва да се изисква.

2. Съображенията ни против предложената редакция на чл. 21в, ал. 2, т. 4, която предвижда „нотариално заверена декларация-съгласие от собственика на имота или решение на етажната собственост, когато документите се подават лично от председателя на УС на етажната собственост, или решение на етажната собственост и нотариално заверена декларация от председателя на УС на етажната собственост, когато документите се подават от друго лице“ към визуалния проект за изобразяване на графити са следните:

2.1. Целта на предложената регулация и създаването на процедура за съгласуване на проекти за визуални намеси в градска среда беше да улесни създаването на това съвременно изкуство, към което интересът нараства в световен мащаб и което претворява много от неприветливите градски пространства, като ги прави приятни за обитаване и посещение не само за жителите на града, но и за гостите и туристите в столицата. Именно затова ангажираните с този вид изкуство организации искахме да се създаде ясна, достъпна и улеснена процедура, която да може да се провежда в кратки срокове и да не ограничава и възпрепятства творческите идеи и тяхната реализация. Към момента, поради липсата на процедура и нормативно установени правила, практиката е наложила собствениците на сгради, върху които се създават визуални намеси, да дават съгласието си чрез протокол от проведено общо събрание на етажната собственост или чрез подписване на договор между собствениците и изпълнителя на проекта в обикновена писмена форма. Този метод на работа е вече изпитан в практиката и не е дал никакви индикации за злоупотреби.

В разрез с изложеното по-горе и вече изградената практика, в предложението за създаване на чл. 21в са предвидени три начина за получаване на съгласие от собствениците на сграда, два от които изискват нотариална заверка на подписи, а третият е поставен в зависимост от действието и добрата воля на трето лице. Това, вместо да облекчи процедурата, неимоверно я усложнява, като поставя напълно необосновано изискването за по-тежка форма на съгласието.

2.2. За сравнение за поставянето на реклами върху сградите не се изисква нотариална заверка на съгласието на собствениците. Това е видно от справка в Наредбата за преместваемите обекти, за рекламните, информационните и монументално-декоративните елементи и за рекламната дейност на територията на Столична община, в която в чл. 24 се посочва, че:

„Поставяне на преместваеми обекти и на рекламни елементи

Чл. 24. (1) Поставяне на преместваеми обекти и на рекламни елементи се извършва въз основа на разрешение за поставяне.

(2) Разрешение за поставяне се издава на:

1. собственика на имота;
2. лице, притежаващо договор за наем или с друг вид договор със собственика на имота, предоставящ право на временно ползване върху заетата площ от обекта или елемента;

3. лице, притежаващо изрично писмено съгласие от собственика на имота за поставяне на обекта или на елемента.“

2.3. Евентуалните опасения от злоупотребни, които смятаме за абсолютно неоснователни, тъй като изпълнителите на визуални проекти са артисти, целящи да представят изкуството си на максимално широка аудитория и не биха предприели действия, които да доведат до неблагоприятни за тях последствия, могат да бъдат преодоленни не с въвеждане на изискване за нотариална заверка на съгласието, което ще утежни процедурата и ще ограничи значително кръга на хората, собственици на имоти, които биха положили тези допълнителни усилия, за да съдействат за осигуряването на необходимите документи, а с подаването на една допълнителна декларация от страна на заявителя на проекта, с която последният декларира истинността на заявените обстоятелства и му е известна наказателната отговорност за деклариране на неверни данни.

Предвид всичко изложено по-горе, предлагаме следната редакция на т. 3 и т. 4 на чл. 2 от чл. 21в, а именно:

„Чл. 21в. (1) Визуален проект за изобразяване на графити върху сгради или огради се съгласува от главния архитект на Столичната община.

(2) За съгласуване на проектите по ал. 1 се представят следните документи:

- 1. заявление за съгласуване на визуален проект;*
- 2. визуален проект;*
- 3. план за безопасност и здраве, когато е приложимо;*
- 4. писмен договор със собственика на имота или декларация-съгласие от собственика на имота, или решение на етажната собственост;*

(3) Съгласуването по ал. 1 се извършва след получаване на писмено становище от Експертно-художествения съвет в срока по чл. 15, ал. 4 и съгласуване с Общинския експертен съвет по устройство на територията.

(4) Собствениците са длъжни да поддържат изобразените графити, съгласувани по реда на ал. 1, в добро състояние.“

IV. Относно посочените от вносителите на предложението мотиви за приемане на Наредба за изменение и допълнение на Наредбата за обществения ред на територията на Столична община, изразяваме следното становище:

1. Предложената промяна увеличава неимоверно административната тежест за физически и юридически лица, тъй като приемането на Наредбата за изменение и допълнение на Наредбата за обществения ред на територията на Столична община ще добави допълнителни изисквания, условия и разходи, които не са съществували до този момент и които в голяма част от случаите ще трябва да се поемат от артистите.

Считаме, че приемането на предложените текстове ще доведе и до ограничаване на инициативността за подобряване на градската среда и готовността на гражданите да участват в такива проекти.

2. Предложените текстове на Наредбата за изменение и допълнение на Наредбата за обществения ред на територията на Столична община пряко въздействат и на микро, малките и средни предприятия като създава за тях допълнителна административна тежест. Част от проектите за създаване на визуални намеси в градска среда се изпълняват от дружества с ограничена отговорност или от юридически лица с нестопанска цел. В редица програми неправителствените организации се приравняват на микро, малки или средни предприятия, а много такива в сферата на културата се занимават именно с реализирането на визуални проекти, художествени намеси, преобразяване и подобряване на градската среда.

V. В заключение:

Дейността на всички художници, артисти, организации и др., които работят в сферата на визуалните градски изкуства в София е поставена под въпрос от настоящия проект за промени, предложен с Наредбата за изменение и допълнение на Наредбата за обществения ред на територията на Столична община. Предложените промени ще предизвикат допълнителна административна тежест и ще възпрепятстват работата на практикуващите художници, професионалисти на свободна практика, неправителствени и граждански организации, работещи на проектни начала, частни инициативи и др.

В настоящия проект за промени не са взети предвид становищата и предложенията, изразени от организации от сектора на проведени предварителни срещи.

С цел олекотяване на административната процедурата за създаване на съвременното градско изкуство и осигуряване на безпроблемната работа на хората и инициативите, работещи в сферата на визуалните градски изкуства и възможност за развитие на този вид изкуство в София, правим предложенията за промени, описани по-горе.

При разглеждане на предложенията ни, надяваме се за вземете предвид, че визуалните изкуства, съвременните стенописи и графити са от най-ярките примери на положителни художествени намеси в градската среда, а улесняването на процедурата за създаването им ще стимулира артистите, гражданите, които имат интерес към това изкуство и ще допринесе за цялостно подобряване на визията на града, на чувството на удовлетвореност на гражданите от мястото, където живеят, както и ще увеличи интереса на туристите към столицата.

С уважение:

Деляна Ангелова, Фондация „Вижънъри“

Иво Илиев, „Студио 140 идеас“ ООД